

**EKSTRAKT
UDSKRIFT
AF
FORHANDLINGSPROTOKOLLEN
FOR
STATSEKSpropriationsKOMMISSIONEN
FOR JYLLAND**

**400 KV LUFTLEDNING VESTKYSTEN, ENDRUP - IDOMLUND
(Besigtigelses- og ekspropriationsforretningen den 19. marts 2024)
2. hæfte**

Besigtigelses- og ekspropriationsforretningen blev afviklet som planlagt med hensyn til mødetid og mødested.

Til stede var Kommissarius ved Statens Ekspropriationer i Jylland, Mette Plejdrup Nielsen, de af Transportministeriet udpegede medlemmer af kommissionen Ole Riber Kjær, Henne og Uffe Henneberg, Ejstrupholm, samt Eva Pinnerup, Viborg og Anja Karlsson, Oksbøl, der af kommissarius er udtaget fra den af kommunerne udarbejdede liste over kommunale medlemmer af kommissionen.

Som repræsentant for Ringkøbing-Skjern Kommune mødte formand for teknik og miljø Ole Knudsen ved mødet kl. 10.00.

Som repræsentant for Esbjerg Kommune mødte byrådsmedlem Henrik Andersen ved mødet kl. 13.15.

Der mødte ingen repræsentant for Varde Kommune ved mødet kl. 14.15.

Den ledende landinspektør, Søren Andersen, mødte.

Protokollen førtes af specialkonsulent, cand.jur. Daniel Sterndorff Jessen.

For anlægsmyndigheden, Energinet, mødte chefkonsulent Troels Bjørn Hansen og landinspektør Hans Vognsen Christensen.

Kommissarius fremlagde brev af 29. november 2023 fra Transportministeriet, hvorved sagen blev forelagt for kommissionen, og hvorved der samtidig blev givet den fornødne ekspropriationsbemyndigelse.

En række af de af anlægget berørte lodsejere og andre interesserede var mødt.

Protokol fra besigtigelsen er tilgængelig på www.kommissarius.dk

*****

Anlægsmyndigheden redegjorde for projektet og oplyste følgende omkring delstrækning Endrup-Karlsgårde:

Forudsætninger

Den grønne omstilling betyder, at vi i Danmark hurtigst muligt skal indpasse meget mere vedvarende energi fra sol og vind i vores energisystemer. For at imødekomme dette behov, bygges der i Danmark flere havvindmølleparker, solcelleparker m.v. i Vestdanmark og i Nordsøen.

Energinet skal derfor forstærke eltransmissionsnettet, og skal som led heri etablere en ny 400 kV højspændingsforbindelse med to systemer mellem Endrup (Bramming) og Idomlund (Holstebro). Projektet indebærer overordnet, at Energinet etablerer en ny 400 kV luftlednings- og kabelforbindelse på ca. 97 km fra højspændingsstation Endrup til højspændingsstation Idomlund som en erstatning for det eksisterende 150 kV luftledningsanlæg mellem Karlsgårde og Idomlund. Denne 97 km lange forbindelse mellem Endrup og Idomlund forstærkes herefter videre ned gennem Sydvestjylland fra Endrup til den tysk-danske grænse (projekt 400 kV Endrup-Grænsen), hvor den kobles på det tyske eltransmissionsnet.

Formålet med projektet er at bygge en ny og stærkere elforbindelse, som kan understøtte den grønne omstilling til især vindenergi samt sikre den fulde værdiskabelse af de nye udlandsforbindelser som skal udveksle strøm med England (Viking Link) og Tyskland (Endrup-Grænsen).

Projektet gennemføres med baggrund i de retningslinjer for den fremtidige udbygning af elnettet, der er indarbejdet i aftalen om afskaffelsen af PSO-afgiften (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2016). Aftalen betyder, at 400 kV elnettet som udgangspunkt skal etableres som luftledningsanlæg med mulighed for kompenserende kabellægning på udvalgte strækninger samt mulighed for kabellægning af 132-150 kV elnettet i nærheden af 400 kV luftledningerne.

1.1 Lovgivning

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har den 29. oktober 2017 meddelt tilladelse til projektet, jf. § 4, stk. 3 i Lov om Energinet (bilag 1).

I marts 2018 blev der indsendt en ansøgning om § 25-tilladelse til Miljøstyrelsen, og 1. offentlighedsfase blev igangsat i april 2018. På baggrund af lokal modstand mod projektet, anmodede energi-, forsynings- og klimaministeren Energinet om en teknisk redegørelse for muligheden for kabellægning af 400 kV højspændingsforbindelsen med henblik på, at der sker kabellægning i videst muligt omfang. Energinet udarbejdede i denne forbindelse en teknisk rapport om alternativer til luftledninger. Konklusionen er, at op til 26 km (svarende til ca. 15 pct.) af 400 kV forbindelsen på de to luftledningsprojekter Endrup-Idomlund og Endrup-Grænsen kan kabellægges. Rapporten blev gennemgået af uvildige eksperter, der at ca. 15 pct. af 400 kV forbindelsen kan kabellægges, idet denne løsning er fremtidssikret og gennemførlig i dag.

I forbindelse med miljøkonsekvensvurderingsprocessen blev 2. offentlighedsfase udskudt på baggrund af, at der skulle foretages supplerende miljøundersøgelser. Dette har betydet, at der ad flere omgange er indhentet en godkendelse ved Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet omkring ændring af tidsplanen for projektets idriftsættelse. Der henvises til den seneste godkendelse af 10. januar 2023 (bilag 1A).

Tilladelsen medfører ikke fritagelse for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.

1.2 Myndighedsgodkendelser

Etablering af det samlede projekt forudsætter en lang række myndighedsgodkendelser. Nedenfor er disse listet, dog således, at der ikke henvises til myndighedsgodkendelser, der er indhentet på hele delstrækningen, men alene de, der relaterer sig til de lokaliteter, hvor der skal ske ekspropriation.

Miljøvurderingsloven

Projektet er blevet miljøkonsekvensvurderet i henhold til miljøvurderingslovens regler herom. Miljøstyrelsen har den 9. februar 2023 udstedt en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 (bilag 2).

Planloven

Det nødvendige plangrundlag for projektet er udarbejdet af Plan- og Landdistriktsstyrelsen ved et landsplandirektiv, der trådte i kraft den 9. februar 2023 i Kirkeministeriet (bilag 3).

Elsikkerhedsloven

Sikkerhedsstyrelsen har den 21. november 2023 meddelt ekspropriationstilladelse til projektet, jf. elsikkerhedslovens § 27 (bilag 4).

Øvrige myndighedsgodkendelser

I forbindelse med projektet er der meddelt dispensationer og tilladelser efter følgende særlovgivning:

- Museumsloven (beskyttede diger m.v.)
- Naturbeskyttelsesloven (beskyttet natur mv.)
- Skovloven (krydsning af fredskov)
- Vejloven (krydsning af veje)

Projektbeskrivelse

Energinet etablerer en ny 400 kV højspændingsforbindelse på ca. 97 km fra højspændingsstation Endrup til højspændingsstation Idomlund, hvoraf ca. 11 km kabellægges og ca. 86 km etableres som luftledning. Delstrækningen Endrup-Karlsgårde omfatter ca. 14 km 400 kV luftledning og ca. 1 km 400 kV kabelanlæg. På denne strækning er ca. 41 ejendomme berørt af strækningsanlægget.

Der findes allerede en eksisterende 150 kV luftledning på strækningen fra Karlsgårde til Idomlund. Det nye 400 kV luftledning vil i videst muligt omfang følge den eksisterende 150 kV linjeføring, da det erfaringsmæssigt er mest fremkommeligt i forhold til berørte borgere, og fordi merpåvirkningen af omgivelserne kan være mindre end påvirkningen i et område, som ikke tidligere har været berørt af et luftledningsanlæg.

Af anlægstekniske og sikkerhedsmæssige årsager vil der minimum være en centerafstand på 40 meter imellem den nye 400 kV luftledning og den eksisterende 150 kV luftledning, idet den eksisterende 150 kV luftledning skal være i drift, imens den nye 400 kV luftledning etableres. Når den nye 400 kV luftledning er taget i drift, skal den eksisterende 150 kV luftledning fjernes.

Ved Stovstrup og Idomlund sker der arealmæssige udvidelser af de eksisterende højspændingsstationer. Ved Endrup, Karlsgårde og Videbæk sker der ingen arealmæssige udvidelser af højspændingsstationerne, idet udvidelserne som følge af dette projekt kan ske indenfor det eksisterende stationsareal.

Strækningen fra Endrup-Idomlund opdeles i to overordnede delstrækninger med forskellige idriftsættelsestidspunkter:

- Endrup-Stovstrup skal idriftsættes 3. kvartal 2024
- Stovstrup-Idomlund skal idriftsættes 3. kvartal 2025

Arbejderne på strækingsanlægget fordrer, at anlægsarbejdet på de berørte højspændingsstationer blev igangsat som det første. Derfor blev der ved Idomlund og Stovstrup højspændingsstationer igangsat frivillige forhandlinger om arealkøb på et tidligt tidspunkt. Arealerhvervelse ved Idomlund højspændingsstation er sket ved frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår og arealudvidelsen ved Stovstrup højspændingsstationer er gennemført ved ekspropriation i juni 2023.

Forhandlingerne for så vidt angår rettigheds- og arealerhvervelser på 400 kV luftlednings- og kabelanlægget er derfor først igangsat i foråret 2023, og forhandlingerne er inddelt i yderligere delstrækninger:

- Endrup-Karlsgårde
- Karlsgårde-Stovstrup
- Stovstrup-Idomlund

Det har ikke været muligt at indgå aftaler om højspændingsanlæggets etablering på hele delstrækning Endrup-Karlsgårde.

Forhandlingerne for så vidt angår areal- og rettighedserhvervelse på delstrækning Karlsgårde-Stovstrup og Stovstrup-Idomlund er ikke afsluttede, hvorfor behovet for ekspropriation hertil endnu ikke er identificeret.

1.3 Linjeføring og masteplacering

Generelt følger valget af linjeføring princippet om, at Energinet skal varetage anlægsinvesteringerne på det bedst mulige anlægstekniske og samfundsøkonomiske grundlag. Teoretisk vil det betyde, at linjeføringen skal være så kort som muligt mellem endepunkterne. Dette er dog som oftest ikke den bedste linjeføring, idet der er en række hensyn, der skal iagttages ved fastlæggelsen af linjeføringen, herunder bl.a.:

- Hensynet til borgere, herunder rekreative interesser og særligt natur
- Størst muligt afstand til byer, landsbyer, boliger og landbrugsbedrifter
- Hensyn til eksisterende planlægning og muligheden for udvidelse af bymæssig bebyggelse og landbrugsbedrifter
- Fortidsminder, fredninger, følsom natur m.v. undgås, hvis muligt
- Hvor eksisterende luftledninger, der skal fjernes efterfølgende, placeres den nye luftledning tæt på den eksisterende
- Hvor en eksisterende luftledning fjernes, før den nye ledning opføres, placeres den nye ledning, hvor den gamle lå
- Landskabelige hensyn, herunder placering af master i lange, stræk med samme indbyrdes afstand
- Antallet af master søges minimeret
- Krydsning af Energinets eksisterende luftledninger søges undgået af hensyn til sikker drift af det eksisterende net.

Herudover kan masterne have en maksimal indbyrdes afstand på 360 meter, hvilket der også skal tages hensyn til ved placeringen af master samt linjeføringen generelt. Overordnet set ønskes en linjeføring, der skaber færrest mulige konflikter i forhold til infrastruktur, skov- og naturområder samt byområder.

1.4 Lodsejere

I alt 41 ejendomme (lb.nre.) er berørt af luftledningen på delstrækningen Endrup-Karslgårde. Energinet har i perioden 2023 været i dialog og forhandling med de berørte lodsejere på delstrækningen. Der er afholdt et indledende møde med de enkelte lods- ejere, hvor den foreslåede linjeføring er blevet drøftet. I den forbindelse blev der ind- hentet oplysninger fra de enkelte lodsejere omkring særlige forhold, der måtte gælde for den pågældende ejendom. På den baggrund blev eventuelle ønsker til tilpasning af linjeføringen vurderet, og såfremt de var sagligt begrundede samt proportionale i anlægsøkonomisk- og teknisk henseende, har Energinet søgt at tilpasse linjeføringen. Efterfølgende har der været afholdt et yderligere møde med de enkelte lodsejere, hvor det endelige valg af linjeføring, servitut og erstatningsopgørelse er blevet præsenteret. Hvis der har været enighed mellem Energinet og lodsejer, er der blevet indgået aftale omkring etablering af kablet, tinglysning af servitut samt erstatning.

De indgåede aftaler omfatter tinglysning af servitut om 400 kV luftledning (bilag 5) samt erstatning for tinglysning af servitut. Erstatningen er for landbrugsejendomme fastsat i henhold til Landsaftale for el- og fiberanlæg på landbrugsjord 2023, der er indgået mellem Energinet, SEGES og Green Power Denmark.

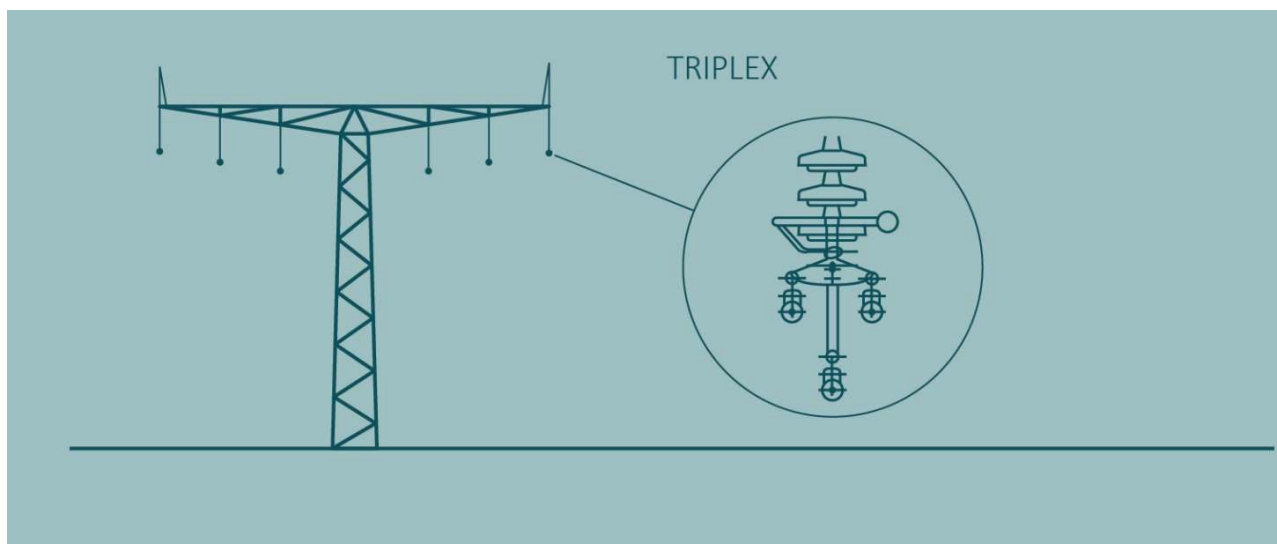
Ved forhandlingernes afslutning i september 2023 har to lodsejere (to ejen- domme/lb.nre.) ikke ønsket at indgå aftale om etablering af luftledningen samt erstat- ning herfor.

Tekniske bestemmelser

På delstrækningen Endrup-Karslgårde består 400 kV strækningsanlægget både af luft- ledning samt kabel.

1.5 400 kV luftledningsanlæg

400 kV luftledningen fra Endrup til Idomlund består af én masterække med to systemer. Hvert system har tre faser og hver fase har tre ledninger (triplex). Anlægget har en bredde på 38 meter.

Figur 1 Snit af luftledningsmast med triplex-konfiguration vist

1.5.1 Master

Luftledningsanlægget består af master med fundamenter og de ledere, som er ophængt mellem masterne. Masterne har en samlet højde af ca. 37 meter, hvoraf selve masten er ca. 32 meter høj og hertil kommer en ca. 4,5 meter lang stang som på toppen bærer en jordtråd. Masten er ca. 38 meter bred. Masterne skal placeres med en gennemsnitsafstand på ca. 330 meter, dog maksimalt 360 meter. Afstanden vil dog variere, afhængigt af terræn, passage af infrastruktur og hensynet til f.eks. natur i området hvor mastefundamentet skal støbes. Luftledningsanlægget består overordnet af tre forskellige mastetyper:

- Bæremast
- Gennemløbsknækmast
- Afspændingsmast

Herudover skal der etableres endetræksmaster ved kabelovergange, hvor 400 kV luftledningen føres videre i kabel. Dette beskrives nærmere i afsnit 0.

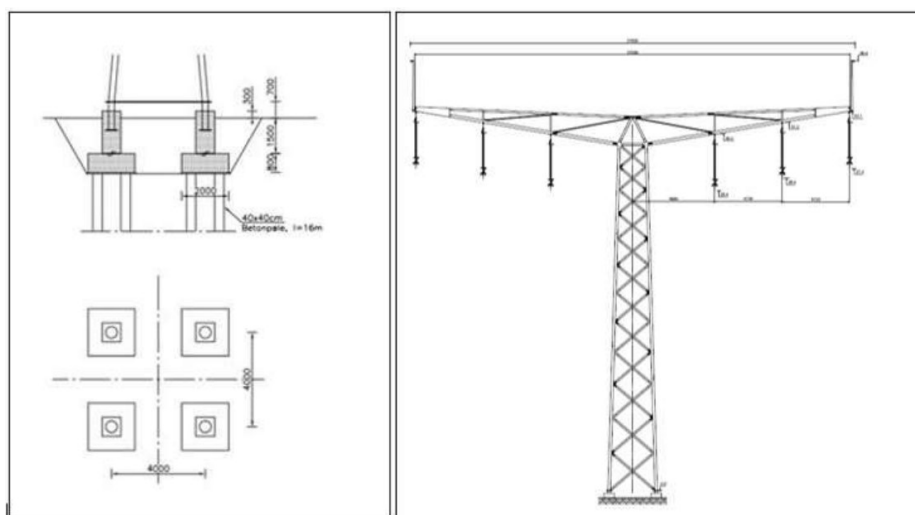
Der er behov for forskellige mastetyper, da linjeføringen ikke forløber i en ret linje, men skifter retning (knæk på linjen). Afhængig af vinklen knækket har, vælges den mast med den rette bæreevne.

1.5.1.1 Bæremast

Bæremaster har alene den funktion at holde luftledningen oppe. De opstilles på strækninger, hvor masterne står på en ret linje. Bæremastens fundament er enten et pælefundament eller et pladefundament. Fundamentstypen afhænger bl.a. af jordbundsforholdene.

Pladefundament har en størrelse på ca. 180 m² (ca. 13,5 x 13,5 meter). Hele pladefundamentet vil ligge ca. 2,0-2,5 meter under terræn afhængigt af jordforholdene.

Pælefundament har en størrelse på ca. 64 m² (ca. 8 x 8 meter). Pælene føres ned i en dybde af ca. 14-18 meter under terræn afhængigt af jordforholdene.

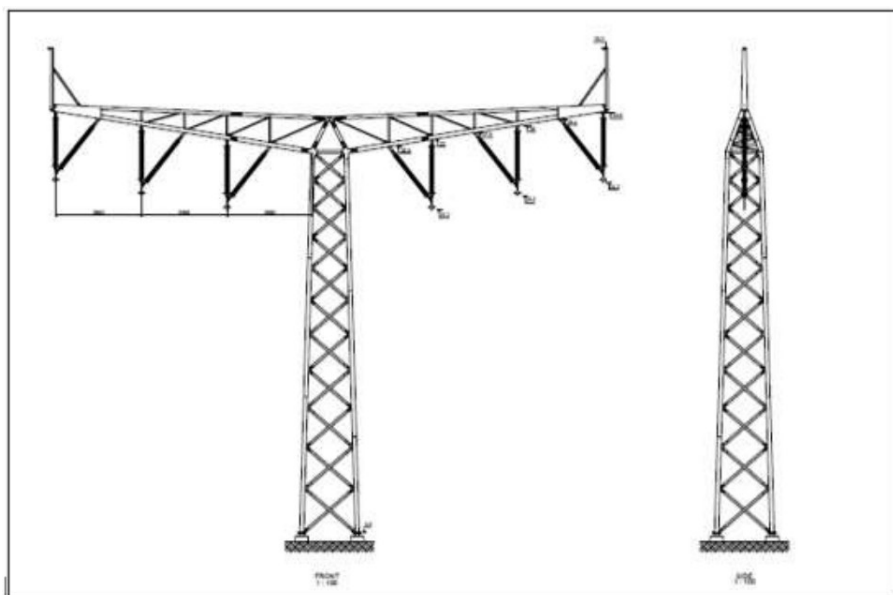
Figur 2 T.v. ses et eksempel på pælefundament for bæremast. Fundamentet er firdelt og hver pæl rammer ned i jorden for sig. T.h. ses bæremasten.

1.5.1.2 Gennemløbsknækmast

Gennemløbsknækmaster anvendes ved små retningskift på 0 til 20 grader. Disse master har samme design som bæremaster, men er lidt kraftigere. Masten fundament er enten et pælefundament eller et pladefundament. Fundamentstypen afhænger bl.a. af jordbundsforholdene.

Pladefundament har en størrelse på ca. 180 m² (ca. 13,5 x 13,5 meter). Hele pladefundamentet vil ligge ca. 2,0-2,5 meter under terræn afhængigt af jordforholdene.

Pælefundament har en størrelse på ca. 64 m² (ca. 8 x 8 meter). Pælene føres ned i en dybde af ca. 14-18 meter under terræn afhængigt af jordforholdene.

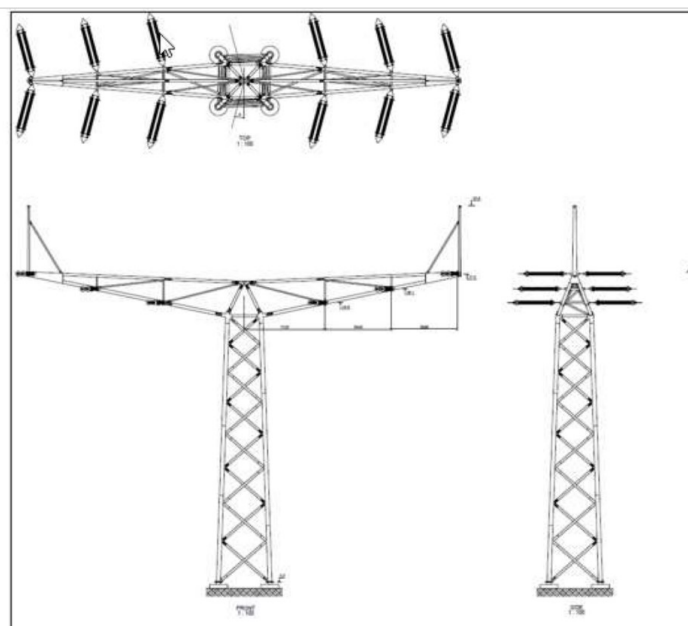

Figur 3 Gennemløbsknækmast

1.5.1.3 Afspændingsmast

Afspændingsknækmaster anvendes, når linjeføringen skal lave større retningsskift. Afspændingsknækmasterne anvendes normalt ved knæk mellem 20 og 30 grader, men kan også anvendes ved mindre knæk, hvis der er behov for at få lederne afspændt i en mast. Skarpe knæk på linjen kan enten ske med én mast med et skarpt knæk på op til 30 grader, eller trinvist ved at opføre to eller flere knækmaster med mindre skarpe knæk efter hinanden.

Ved afspændingsmaster er fundamentet altid en helstøbt plade på ca. 270 m² (ca. 16,5 x 16,5 m), hvis udformning afhænger af, hvor store kræfter der skal optages i fundamentet samt af jordbundsforholdene.

Figur 4 Afspændingsknækmast

1.5.2 Servitut

For at beskytte luftledningsanlægget pålægges de berørte ejendomme servitut i en bredde af op til 34 meter på hver side af luftledningsæggets centerlinje, i alt et 68 meter bredt bælte. Servitutten regulerer byggeri og andre faste anlæg, beplantning, terrænregulering m.v. samt sikrer ledningsejers ret til at foretage eftersyn og vedligehold (bilag 5).

1.5.3 Anvendelse af arbejdsarealer

Til gennemførelse af anlægsarbejderne er der behov for ret til midlertidig brug af arealer langs linjeføringen. Herudover er der på dele af strækningen behov for ret til etablering af midlertidige arbejdsarealer til etablering af mandskabsfaciliteter, oplagspladser til ledningstrømmer, isolatorer, mastedele m.v.

I forbindelse med opsætning af luftledningsanlægget vil der være endvidere behov for midlertidigt arbejdsareal til køreveje, udgravning og støbning af mastefundamenter, nedramning af piloteringspæle, levering af mastedele på lokaliteten, samling og rejsning af master m.v. Arbejdspladsen ved hver mast forventes at være på ca. 2.500 m², dog således at terrænforhold m.v. kan medføre, at der skal anvendes større arealer.

Inden anlægsarbejderne med mastefundamenter og master igangsættes, vil arbejdsarealerne blive klargjort til udlægning af køreplader til brug for adgangsvej og byggeplads. Forberedelserne vil typisk bestå af eventuel træfældning, udjævning af jord m.v. Hvor der er behov herfor, vil der ske forstærkning af eksisterende markveje, der skal anvendes til arbejdsvej.

Der anvendes køreplader til anlæggelsen af midlertidige adgangsveje og byggepladser. Forud for fundamentsarbejde, mastelevering, -samling og -rejsning samt ledertræk anlægges der typisk en 4-6 meter bred adgangsvej for at sikre de tunge transportere.

Når mastefundamentet er anlagt leveres alle dele af masten, og der foregår et arbejde med at samle masten på lokaliteten, hvor masten skal rejses. Der monteres isolatorer med hjul i masten til brug for klargøring af ledertrækningen.

Ledertrækning udføres ved at der i den ene ende af en ca. 5-6 km lang strækning er et trækspil og i den modsatte ende at have tromler med faseledere, som trækkes igennem en bremse før de løber op gennem hjulene. Lederne trækkes derfor ”jordfrit” det vil sige i cirka reguleringshøjde.

Når lederne er trukket hele vejen og reguleret op til det beregnede træk, fjernes hjulene og permanente klemmer monteres. Når det er udført, monteres svingningsdæmpere og afstandsholdere på lederne.

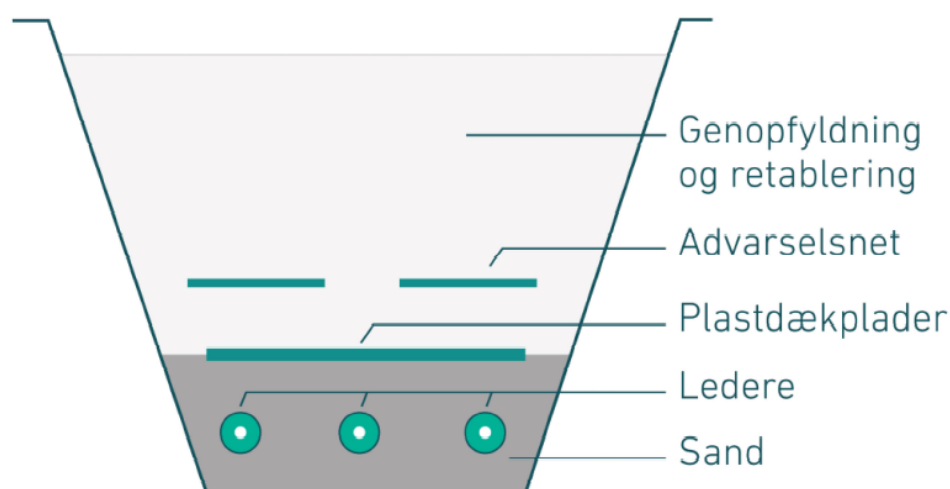
Når luftledningen på den måde er færdig og klar til idriftsættelse, fjernes de anlagte adgangsveje og byggepladser for sidste gang og områderne kan frigives til normal drift igen.

Gener og tab vil blive opgjort efter anlægsarbejdets afslutning ved indgåelse af aftale mellem lodsejer og Energinet.

1.6 400 kV kabelanlæg

Når luftledningsanlægget på 400 kV projektet Endrup-Idomlund skal føres i kabler i jorden, omfatter det fire kabelsystemer (to kabelsystemer til hvert luftledningssystem). Hvert kabelsystem består af tre ledere, som lægges ved siden af hinanden med en

indbyrdes afstand på ca. 40 cm, hvorfor hvert anlæg pr. kabelsystem/kabelgrav generelt vil være 80-100 cm.

Figur 5 Tværsnit af kabelgrav

1.6.1 Servitut

For at beskytte kabelanlægget pålægges de berørte ejendomme servitut i en bredde af i alt 33 meter. Servitutarealet kan ved underboringer under jernbaner, vejanlæg, naturområder m.v. samt ved jordkabelanlæggets indføring på stationsområdet være bredere end den angivne standardbredde på 33 meter. Servitutten regulerer byggeri og andre faste anlæg, beplantning, terrænregulering m.v. samt sikrer ledningsejers ret til at foretage eftersyn og vedligehold (bilag 6).

1.6.2 Anvendelse af arbejdsarealer

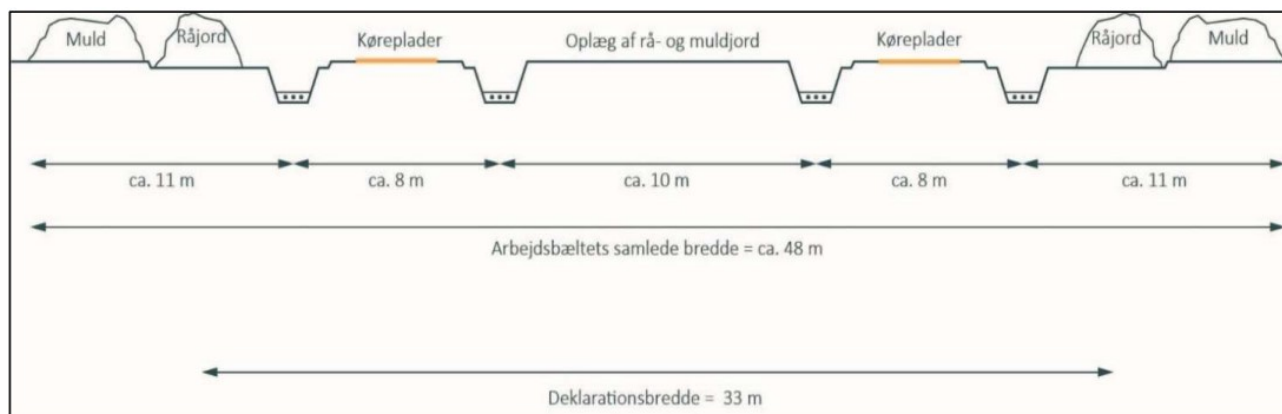
Til gennemførelse af anlægsarbejderne er der behov for ret til midlertidig brug af arealer langs linjeføringen/kabelgraven. Herudover er der på dele af strækningen behov for ret til etablering af midlertidige muffesamlingspladser, oplagspladser til opbevaring af sand, materiel, maskiner m.v.

I forbindelse med nedgravning af kabelanlægget vil der som udgangspunkt være behov for et arbejdsbælte omkring kabeltracéet på 48 meter, dog således at der kan være behov for et større arbejdsareal ved oplagspladser, underboringer af veje, jernbaner, naturområder m.v. Der kan endvidere opstå behov for yderligere arbejdsareal, hvis der som følge heraf skal køres med ekstra brede køretøjer m.v.

Herudover vil der skulle anvendes arbejdsarealer til oplagspladser langs kabeltracéet, herunder til brug for sanddepot og tromledepotplads.

Anlægsarbejdet begynder med, at vegetation i nødvendigt omfang ryddes inden for arbejdsarealet. Hvor det er nødvendigt, udlægges der køreplader for at beskytte jorden mod strukturskader. Herefter afrømmes muldjorden samt det areal, hvorpå råjorden efterfølgende vil blive opbevaret.

Muldjorden lægges i en bunke for sig langs arbejdsbæltet og danner grænse for arbejdsarealet. Herefter graves råjorden op i en dybde på ca. 1,5 meter, så kabelgraven får den ønskede profil. Råjorden lægges på samme side af kabelgraven som muldjorden, dog således, at muldjord og råjord ikke blandes sammen. Til sidst lægges der et lag sand i bunden af kabelrenden.

Figur 6 Tværsnit af kabelanlæg anlagt i åben grav

De steder, hvor det ikke er hensigtsmæssigt eller muligt at kabellægge ved nedgravning, kan kablet blive etableret ved en såkaldt styret underboring. Ved styret underboring opnås bl.a., at sårbar natur, veje og beskyttede diger ikke påvirkes af gravearbejdet. Underboringen sker med et særligt boreudstyr, som kræver etablering af et arbejdsareal på i den ene ende af underboringen, samt en plads til samling af rør i den anden ende af underboringen. Størrelsen på pladsen, hvor rørene skal samles, afhænger af underboringens længde, ligesom også arbejdsarealet vil være større ved lange underboringer. Af hensyn til anlægsøkonomi og det elektriske system ønskes generelt så få og korte underboringer som muligt.

Det tager normalt 4-6 uger at etablere 1.200-1.500 meter kabel og anlægsarbejdets varighed på de enkelte ejendomme er afhængig af størrelse, kabelængde, særlige forhold og anlægsmetoder m.v.

Gener og tab vil blive opgjort efter anlægsarbejdets afslutning ved indgåelse af aftale mellem lodsejer og Energinet.

1.6.3 Markeringspæle

Når kabelanlægget er etableret, opsættes der markeringspæle langs kabelstrækningen. Markeringspæle opsættes for at vise, hvor kabelanlægget er placeret i landskabet. Markeringspælen består af et rødt rør, der er klemt fladt i toppen (bilag 7). På den flade del monteres et metalskilt, der viser navnet på kabelanlægget, og som viser deklareringsbredden. Markeringspælen er ca. 80-90 cm målt fra terræn.

1.6.4 Linkboksbrønd

Energinet har efter etablering af kabelanlægget behov for løbende at kunne tilgås systemet via teknikbrønde. Teknikbrønden etableres således, at dækslet er hævet ca. 30 cm over terræn med en diameter på ca. 2,3 meter (bilag 8). Det tilstræbes, at brøndene placeres i skel, læbælte og lignende. Det vil dog af hensyn til det elektriske system på kabelanlægget ikke altid kunne lade sig gøre.

Figur 7 Eksempel på teknikbrønde (linkboksbrønd) ved fire parallelle kabelsystemer. Ved siden af står røde markeringsstandere. Placering og behov for markering vil være en konkret vurdering i de enkelte tilfælde.

1.6.5 Fiberbrønd

I forbindelse med anlæg af kabelsystemet anlægges der samtidigt et højkapacitets optisk fiberkabel, som bl.a. anvendes til kommunikation mellem højspændingsstationerne, temperaturovervågning og fejlsøgning. Fiberkablet trækkes samtidig med højspændingskablet og samles i fiberbrønde.

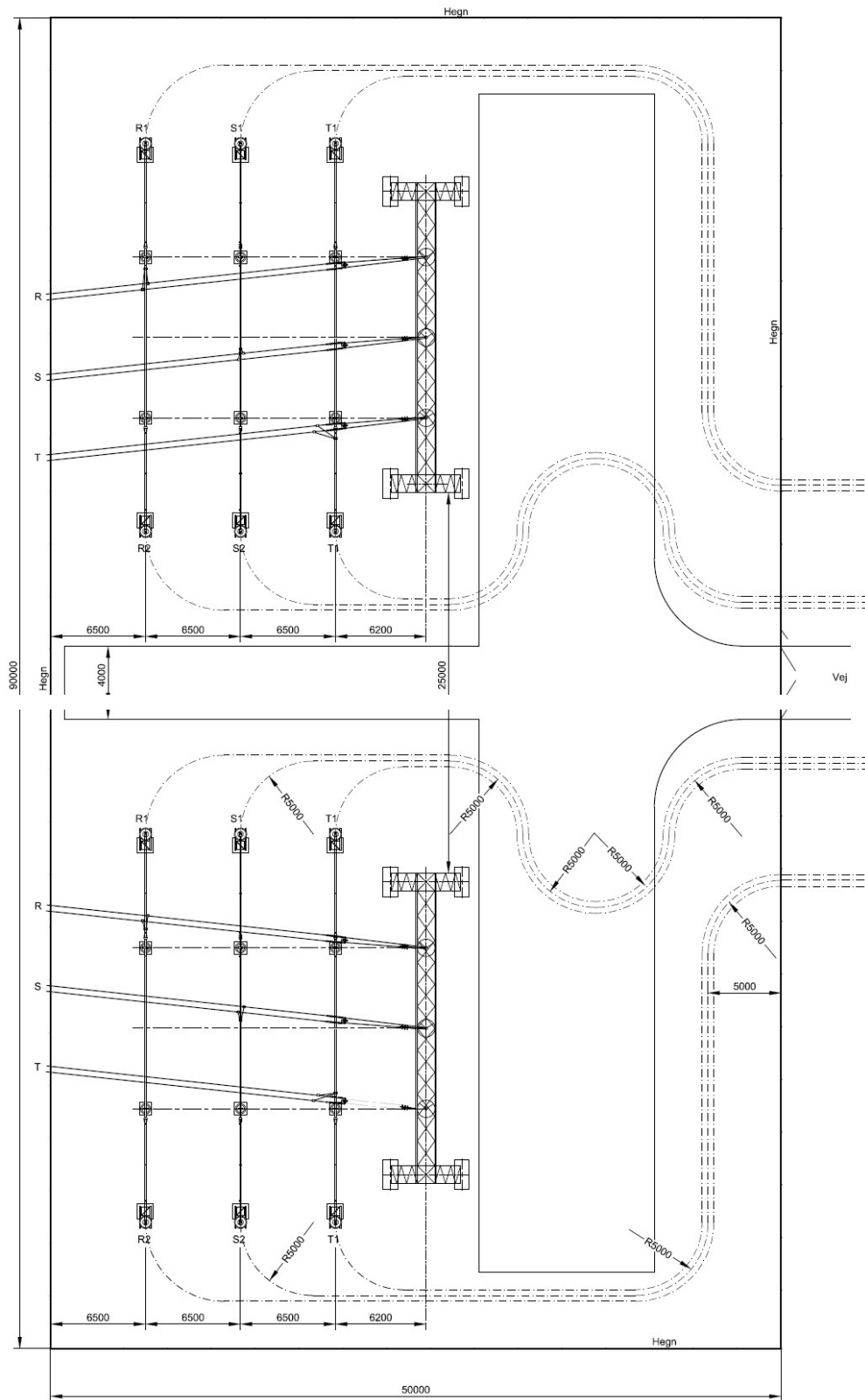
Fiberbrønde måler ca. 80x40 cm og placeres i niveau med terræn og placeres i skel, læbælte eller lignende (bilag 9).

1.7 Kabelovergangs anlæg

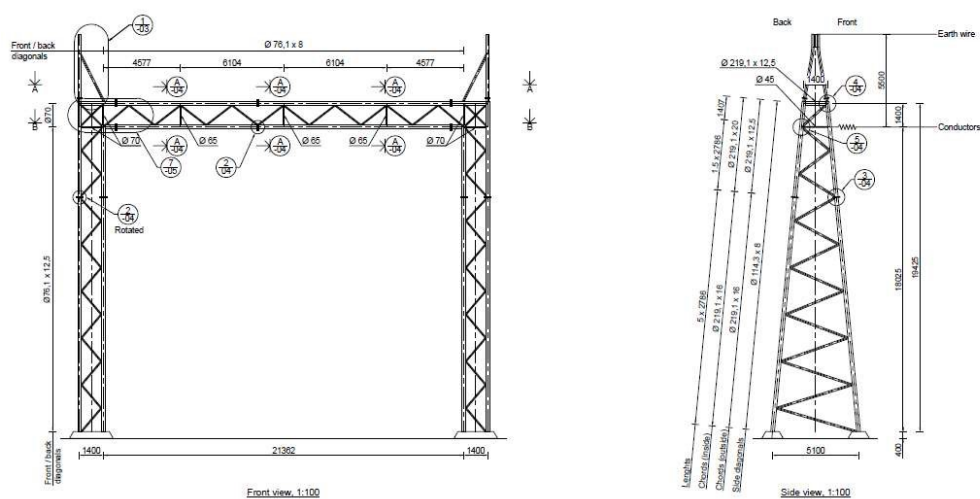
Der skal ske arealerhvervelse til brug for etablering af kabelovergange, hvor 400 kV luftledningen føres i kabel (eller omvendt) via endetræksmaster. Endetræksmasten er ca. 23,5 meter høj, og der skal etableres to endetræksmaster ved hver kabelovergang. Kabelovergangen består endvidere af to identiske højspændingskomponenter (et sæt til hvert system), der består af seks kabelendemuffer og seks overspændingsafledere.

Fra endetræksmasten føres ledningerne ned til kabelendemufferne, og videre i jorden i 4 x 3 parallelle kabler. De to endetræksmaster skal kunne håndtere et meget stort træk, hvorfor fundamenterne er større end de øvrige mastetyper. Herudover laves et fundament for hver af de 12 kabelendemuffer.

En kabelovergang vil have et samlet arealbehov på ca. 7.700 m² (ca. 110 x 70 meter). Arealet er inkl. et areal til græsslåning, skærmende beplantning og trådhegn, og den nødvendige plads til at servicere anlægget. Kabelovergangen etableres med permanente adgangsveje. Størrelsen af arealbehovet kan variere alt efter terrænforhold, ejendomsforhold m.v. Der etableres perimeterhegn (trådhegn) omkring hver kabelovergang i en højde af ca. 3 meter.

Figur 8 Plantegning af kabelovergang

Figur 9 Endetræksmast forfra og i profil

Krydsninger af jernbaner og veje

Det bemærkes, at der alene er indsat krydsning af jernbaner og veje på de lokaliteter, der ligger i nærhed til de ejendomme, hvor der skal eksproprieres til anlæg af 400 kV strækingsanlægget.

Krydsning	Kommune
Hjortkærvej (kommunevej)	Esbjerg
Engholmvej (kommunevej)	Varde

Anmærkning B: Servitut om midlertidigt arbejdsareal

I anlægsperioden kan arealet f.eks. anvendes til

- Arbejdsareal
- Køre- og adgangsvej
- Jord- og mulddepot
- Midlertidig sivesø
- Oplagsplads
- Skurby og mandskabsfaciliteter
- Boreplads for underboring

Når arealet ikke anvendes mere, afleveres det i ryddet stand – eventuelt grubbet og med muld.

Hvis anlægsmyndigheden og lodsejeren ikke indbyrdes kan blive enige om vilkårene for arealernes aflevering, fastsætter ekspropriationskommissionen efterfølgende erstatning for skader på de arealer, der har været brugt midlertidigt.

Anmærkning C: Servitut om 400 kV kabelanlæg

Kabel:

400 kV HK40013 Endrup-Omme

400 kV HK40014 Endrup-Omme

400 kV HK40015 Endrup-Omme

400 kV HK40016 Endrup-Omme

Formålet med nærværende servitut er at sikre person- og forsyningssikkerheden, herunder beskyttelse af jordkabelanlægget med tilbehør (muffer, brønde, markeringspæle mv.) til brug ved fremføring af elektricitet og kommunikation (herefter benævnt "Jordkabelanlægget").

Ejer(e) af nærværende ejendom (herefter benævnt Ejer), har meddelt ledningsejer Energinet Eltransmission A/S, Tonne Kjærvej 65, 7000 Fredericia, CVR-nr. 39 31 48 78 (herefter benævnt "Selskabet") en fra Ejer og efterfølgende ejeres side uopsigelig tilladelse til at anbringe og uforstyrret opretholde Jordkabelanlægget på Ejendommen.

Rettigheder og forpligtelser

Følgende bestemmelser skal være gældende inden for et i alt 33 meter bredt bælte omkring Jordkabelanlægget (herefter benævnt "Servitutarealet"). Servitutarealet kan ved underboringer under jernbaner og større veje og naturområder m.v., samt ved Jordkabelanlæggets indføring på et stationsområde, være bredere end den angivne standardbredde. Der henvises til tinglysningsridset, som viser placeringen af Servitutarealet på Ejendommen.

Ejer og efterfølgende ejere har følgende rettigheder og forpligtelser i henhold til denne servitut:

1. Ejer skal til enhver tid tåle, at Selskabet har ret til at efterse, vedligeholde og udskifte Jordkabelanlægget med tilbehør, samt at Selskabet har ret til at sikre, at overjordiske installationer står frit og upåvirket af omgivelserne.
2. Ejer forpligter sig til at respektere de begrænsninger i brugen af arealet over og omkring Jordkabelanlægget, som lovgivningen til enhver tid foreskriver.
3. Servitutarealet kan altid udnyttes til dyrkning af afgrøder uden dybdegående rødder, herunder behandling med normale markredskaber. Dog må Servitutarealet ikke bearbejdes eller grubbes i en dybde på mere end 60 cm fra eksisterende terrænhøjde.
4. Dræning, udgravning, boring eller lignende inden for Servitutarealet skal anmeldes til Selskabet senest otte dage før påbegyndelsen. Selskabet foretager herefter for egen regning påvisning, eller – om nødvendigt – frilægning af Jordkabelanlægget.
5. I Servitutarealet må der kun under særlige omstændigheder og efter indhentet tilladelse fra Selskabet opføres bygninger, etableres vej eller foretages terrændringer.
6. Ved skovrejsning eller anden beplantning i Servitutarealet skal Ejer kontakte Selskabet med henblik på at aftale nærmere vilkår for etableringen af beplantningen. Der må ikke plantes buske, træer mv., med dybdegående rødder. Liste over tilladte buske og træer udleveres af Selskabet.
7. Ved fremtidige dræningsarbejder på Ejendommen er Selskabet forpligtet til at afholde merudgifter forårsaget af Jordkabelanlæggets tilstedeværelse, såfremt Selskabet inddrages i den forudgående planlægning.

Selskabet har følgende rettigheder og forpligtelser:

8. Selskabet har ret til at efterse, vedligeholde og om fornødent at udskifte Jordkabelanlægget (eller dele heraf) og har pligt til at foretage vedligeholdelse eller fjernelse af Jordkabelanlægget, såfremt Jordkabelanlægget tages permanent ud

af drift. Selskabet har endvidere pligt til, på opfordring fra Ejer, for egen regning at påvise Jordkabelanlæggets beliggenhed.

9. Efter eventuelt vedligeholdelses- og reparationsarbejde afleveres arealet over Jordkabelanlægget ryddet, planeret og enten pløjet, grubbet eller harvet efter nærmere aftale med Ejer.
10. Hvis der på noget tidspunkt efter Selskabets opfattelse opstår en risiko for, at træer eller buske på Servitutarealet kan beskadige Jordkabelanlægget, har Selskabet ret til for egen regning at fjerne sådan beplantning. Såfremt beplantningen er etableret, efter at anlægget er etableret, og uden forudgående anvisning fra Selskabet, ydes der ikke erstatning herfor.

Erstatninger for servitut, tab og ulemper ved fremtidigt vedligehold mv.

For de rettigheder, som Selskabet har erhvervet ved denne servitut, har Selskabet ydet en engangserstatning. Denne erstatning er til fuld og endelig afregning for de restriktioner og ulemper, som Jordkabelanlægget påfører Ejendommen nu og i fremtiden.

Ved fremtidige drifts- og vedligeholdelsesarbejder på Ejendommen afregner Selskabet for skader, afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper. Erstatning/afregning vil ske i henhold Landsaftale mellem SEGES (Landbrug & Fødevarer), Green Power Denmark og Energinet eller – i mangel af Landsaftale – ved anden aftale. I mangel af enighed afgøres erstatningsspørgsmålet ved voldgift efter Elsikkerhedsloven.

Fuld tilstedeværelsesret

Med nærværende servitut stiftes fuld tilstedeværelsesret for Jordkabelanlægget. Det indebærer, at Jordkabelanlægget ikke er gæst på Ejendommen, og at det ikke er Selskabet, som skal afholde omkostningerne forbundet med ledningsarbejde på Jordkabelanlægget, herunder en omlægning, hvis ledningsarbejderne sker som følge af andres, herunder lodsejerens ændrede anvendelse af servitutarealet. Omkostningerne til en ledningsomlægning (eller en hvilken som helst anden ledningsrelateret omkostning) bæres således til enhver tid af den part, som har ønsket omlægningen. Gæstprincipet er hermed fraveget.

Påtaleretten

Påtaleretten tilkommer Selskabet Energinet Eltransmission A/S, CVR nr. 39 31 48 78. Selskabet kan uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere af Ejendommen overdrage Jordkabelanlægget, rettigheder og pligter efter denne aftale til tredjemand.

Selskabet kan desuden uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere tinglyse påtegning på denne servitut om skift af påtaleret.

Anmærkning D: Servitut om 400 kV luftledning

Byggenavn: HL40004 Endrup-Stovstrup

Formålet med nærværende servitut er at sikre person- og elforsyningssikkerheden, herunder beskyttelse af 400 kV luftledningsanlægget (HL40004 Endrup-Stovstrup) fremført i én masterække med to el-systemer inklusiv tilbehør til brug ved fremføring af elektricitet og kommunikation (herefter benævnt "Luftledningsanlægget").

Ejer(e) af nærværende ejendom (herefter benævnt "Ejer") har meddelt ledningsejer Energinet Eltransmission A/S, Tonne Kjærvej 65, 7000 Fredericia, CVR-nr. 39314878 (herefter benævnt "Selskabet") en fra Ejer og efterfølgende ejeres side uopsigelig tilladelse til at anbringe og uforstyrret opretholde Luftledningsanlægget på ejendommen.

Rettigheder og forpligtelser

Følgende bestemmelser skal være gældende inden for et servitutareal med en bredde på op til 2*34 meter symmetrisk omkring Luftledningsanlæggets midte, svarende til en samlet bredde på op til i alt 68 meter på det bredeste sted (herefter benævnt "Arealet"). Der henvises til tinglysningsridset, som viser placeringen af Luftledningsanlægget på Ejendommen.

Ejer og efterfølgende ejere har følgende rettigheder og forpligtelser i henhold til denne servitut:

- a) Arealet må dyrkes landbrugsmæssigt i den udstrækning, det er muligt, uden der opstår risiko for beskadigelse af Luftledningsanlægget.

- b) Der må ikke etableres nyt byggeri indenfor Arealet.
- c) Arealet må ikke beplantes med træer og andre vækster, der må antages at kunne blive højere end 3 m, uden forudgående tilladelse fra Selskabet.
- d) Arealets tilstand må ikke ændres uden forudgående tilladelse fra Selskabet. Som ikke udtømmende eksempler må der ikke foretages gravearbejder i Arealet, Arealet må ikke terrænreguleres eller anvendes til oplagsplads, sportsanlæg, bålplads, placering af genstande højere end 3 m, vej- og parkeringsanlæg, tekniske anlæg samt offentlige gang- og cykelstier.
- e) I tilfælde af overtrædelse af servituttens bestemmelser skal Ejer for egen regning bringe forholdene i overensstemmelse med servituttens bestemmelser ved tilbageførelse, genoprettelse eller fjernelse.

Ud over ovennævnte begrænsninger forpligter Ejer sig til at respektere de begrænsninger i brugen af Arealet, som Elsikkerhedsloven og anden lovgivning til enhver tid foreskriver. Af sikkerheds- og vedligeholdelsesmæssige grunde forvaltes servituttens ordlyd restriktivt, og tilladelse nævnt i ovenstående meddeles kun undtagelsesvist.

Det fremhæves, at ved alle former for arbejde og transport på Arealet skal de til enhver tid fastsatte respektafstande omkring Luftledningsanlægget overholdes. De på aftaletidspunktet gældende regler foreskriver, at hverken personer, værktøj eller nogen del af det ved arbejdet eller transporten anvendte materiel må befinde sig i større højde over jorden end 3 meter inden for 15 meter i vandret afstand fra Luftledningsanlæggets yderste ledninger. Landbrugsmaskiner må dog færdes på Arealet med den maksimale højde, som til enhver tid er gældende i henhold til bekendtgørelse om sikkerhed for udførelse af ikke-elektrisk arbejde i nærheden af elektriske anlæg (den gældende er bekendtgørelse nr. 1112 af 18. august 2016). Den på servituttidspunktet gældende maksimale højde for kørsel med landbrugsmaskiner under elektriske højspændingsanlæg er fastsat til 4,5 meter. Luftledningsanlægget på 400 kV Endrup-Idomlund strækningen etableres dog, så Selskabet efter konkret ansøgning fra Ejeren kan udstede arbejdsinstruks for brug af landbrugsmaskiner med en højde op til 6 meter.

Selskabet har følgende rettigheder og forpligtelser i henhold til denne servitut:

- f) Selskabet har ret til at efterse, drive, overvåge, vedligeholde og om fornødent at udskifte Luftledningsanlægget (eller dele heraf) og har pligt til at foretage vedligeholdelse eller fjernelse af Luftledningsanlægget, herunder master og ledninger, såfremt Luftledningsanlægget tages permanent ud af drift.
- g) Hvis der på noget tidspunkt efter Selskabets opfattelse opstår en risiko for, at træer, buske eller grene indenfor Arealet kan beskadige Luftledningsanlægget, har Selskabet for egen regning ret til i fornødent omfang at beskære og fjerne beplantningen, uden at der ydes erstatning til Ejer herfor.

Servitusterstatning - ret til anlæg og tinglysning

For de rettigheder, som Selskabet erhverver ved denne servitut, yder Selskabet en engangserstatning. Denne erstatning er til fuld og endelig afregning af de restriktioner og ulemper, som Luftledningsanlægget påfører ejendommen nu og i fremtiden.

Erstatning for tab og ulemper ved fremtidigt vedligehold mv.

Ved fremtidige drifts- og vedligeholdelsesarbejder på Ejendommen afregner Selskabet for skader, afgrødetab, strukturskader og andre driftsmæssige ulemper. Erstatning/afregning vil ske i henhold Landsaftale mellem SEGES (Landbrug & Fødevarer), Green Power Denmark og Energinet eller – i mangel af Landsaftale – ved anden aftale. I mangel af enighed afgøres erstatningsspørgsmålet ved voldgift efter Elsikkerhedsloven

Fuld tilstedeværelsesret

Med nærværende servitut stiftes fuld tilstedeværelsesret for Luftledningsanlægget. Det indebærer, at Luftledningsanlægget ikke er gæst på ejendommen, og at det ikke er Selskabet, som skal afholde omkostningerne forbundet med ledningsarbejde på Luftledningsanlægget, herunder en omlægning, hvis ledningsarbejderne sker som følge af andres, herunder Ejersens ændrede anvendelse af Arealet. Omkostningerne til en ledningsomlægning (eller en hvilken som helst anden ledningsrelateret omkostning) bæres således til enhver tid af den part, som har ønsket omlægningen. Gæsteprincippet er hermed fraveget.

Påtaleretten

Påtaleretten tilkommer Selskabet (Energinet Eltransmission A/S, CVR nr. 39314878). Selskabet kan uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere af ejendommen overdrage Luftledningsanlægget, rettigheder og pligter efter denne servitut til tredjemand.

Selskabet kan desuden uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere tinglyse påtegning på denne servitut om skift af påtaleret.

Anmærkning F: Servitut om færdselsret

I forbindelse med etablering af et 400 kV højspændingskabel- og luftledning fra Endrup til Idomlund skal eksisterende privat fællesvej på matr.nr. 6a Omme By, V. Nykirke anvendes til adgangsvej til ny 400 kV kabelovergang.

Rettigheder og forpligtelser

Følgende bestemmelser er gældende for den/de til enhver tid værende ejer(e) af ejendommen og eventuelle parceller heraf:

- a) Den til enhver tid værende ejer af matriklen med kabelovergangen skal have fri og uhindret vej- og færdselsret ad den private fællesvej fra kommunevej Hjortkærvej til kabelovergangen.
- b) Der må ikke parkeres køretøjer eller andre genstande, der hindrer fri og sikker færdsel på vejarealet

Påtaleretten

Påtaleretten tilkommer Selskabet (Energinet Eltransmission A/S, CVR nr. 39314878). Selskabet kan uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere af ejendommen overdrage Luftledningsanlægget (kabelovergangen), rettigheder og pligter efter denne servitut til tredjemand.

Selskabet kan desuden uden samtykke fra Ejer eller fremtidige ejere tinglyse påtegning på denne servitut om skift af påtaleret.

Anlægsmyndigheden redegjorde for projektet og oplyste følgende omkring Udvidelse af 150 kV højspændingsstation Stovstrup:

Forudsætninger

Energinet skal forstærke eltransmissionsnettet, og skal som led heri etablere en ny 400 kV højspændingsforbindelse med to systemer mellem Endrup (Bramming) og Idomlund (Holstebro). Projektet indebærer overordnet, at Energinet etablerer en ny 400 kV luftlednings- og kabelforbindelse på ca. 97 km fra højspændingsstation Endrup til højspændingsstation Idomlund som en erstatning for det eksisterende 150 kV luftledningsanlæg mellem Karlsgårde og Idomlund. Det nuværende 150 kV luftledningsanlæg kan ikke understøtte den planlagte og forventede udbygning med vedvarende energi i tilstrækkeligt omfang.

Formålet med projektet er derfor at bygge en ny og stærkere elforbindelse, som kan understøtte den grønne omstilling til især vindenergi samt sikre den fulde værdiskabelse af de nye udlandsforbindelser som skal udveksle strøm med England (Viking Link) og Tyskland (Endrup-Grænsen).

Projektet gennemføres med baggrund i de retningslinjer for den fremtidige udbygning af elnettet, der er indarbejdet i aftalen om afskaffelsen af PSO-afgiften (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2016). Aftalen betyder, at 400 kV elnettet som udgangspunkt skal etableres som luftledningsanlæg med mulighed for kompenserende kabellægning på udvalgte strækninger samt mulighed for kabellægning af 132-150 kV elnettet i nærheden af 400 kV luftledningerne.

For at kunne understøtte den grønne omstilling i tilstrækkeligt omfang skal der endvidere ske nogle ændringer af det eksisterende eltransmissionsnet, herunder den eksisterende 150 kV højspændingsstation ved Stovstrup. Dette projekt er ikke direkte en del af 400 kV projektet, men er en affødt følge heraf.

Lovgrundlag

For så vidt angår udvidelse af eksisterende 150 kV højspændingsstation ved Stovstrup har Energistyrelsen den 28. januar 2019 meddelt tilladelse hertil, jf. § 4, stk. 3 i lov om Energinet (bilag 1).

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har den 29. oktober 2017 meddelt tilladelse til 400 kV-projektet, jf. § 4, stk. 3 i Lov om Energinet (bilag 2).

Tilladelsen medfører ikke fritagelse for eventuelle tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Myndighedsgodkendelser

Etablering af det samlede 400 kV projekt forudsætter en lang række myndighedsgodkendelser. Nedenfor er listet de myndighedstilladelser, der knytter sig til udvidelsen af den eksisterende 150 kV højspændingsstation ved Stovstrup.

Miljøvurderingsloven

Miljøstyrelsen har den 17. december 2020 truffet afgørelse om, at udvidelsen af den eksisterende 150 kV højspændingsstation ikke er omfattet af krav om miljøvurdering (bilag 3).

400 kV-projektet er blevet miljøkonsekvensvurderet i henhold til miljøvurderingslovens regler herom. Miljøstyrelsen har den 9. februar 2023 udstedt en tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 (bilag 4).

Planloven

Ringkøbing-Skjern Kommune har den 27. marts 2023 givet landzonetilladelse til udvidelse af den eksisterende 150 KV højspændingsstation ved Stovstrup (bilag 5).

Det nødvendige plangrundlag for selve 400 kV projektet er udarbejdet af Plan- og Landdistriktsstyrelsen ved et landsplandirektiv, der trådte i kraft den 9. februar 2023 i Kirkeministeriet (bilag 6).

Elsikkerhedsloven

Sikkerhedsstyrelsen har den 22. marts 2023 meddelt ekspropriationstilladelse til projektet, jf. elsikkerhedslovens § 27 (bilag 7). Ekspropriationstilladelsen omfatter både 400 kV-udvidelsen samt 150 kV-udvidelsen af højspændingsstation Stovstrup.

Øvrige myndighedsgodkendelser

I forbindelse med projektet er der meddelt dispensationer og tilladelser efter følgende særlovgivning:

- Vandløbsloven (forlægning af grøft)
- Miljøbeskyttelsesloven (udledning af oppumpet grundvand)
- Naturbeskyttelsesloven (beskyttet natur)

Projektbeskrivelse

Energinet etablerer en ny 400 kV højspændingsforbindelse på ca. 97 km fra højspændingsstation Endrup til højspændingsstation Idomlund, hvoraf ca. 11 km kabellægges og ca. 86 km etableres som luftledning.

Ved Stovstrup og Idomlund sker der arealmæssige udvidelser af de eksisterende højspændingsstationer. Ved Endrup, Karlsgårde og Videbæk sker der ingen arealmæssige udvidelser af højspændingsstationerne, idet udvidelserne som følge af dette projekt kan ske indenfor det eksisterende stationsareal.

Arbejderne på strækningsanlægget fordrer, at anlægsarbejdet på de berørte højspændingsstationer blev igangsat som det første. Derfor blev der ved Idomlund og Stovstrup højspændingsstationer igangsat frivillige forhandlinger om arealkøb på et tidligt tidspunkt. Arealerhvervelse ved Idomlund højspændingsstation er sket ved frivillig aftale på ekspropriationslignende vilkår og arealerhvervelse til en ny 400 kV højspændingsstation ved Stovstrup højspændingsstation er gennemført ved ekspropriation i juni 2023.

1.1 Stovstrup højspændingsstation

Stovstrup højspændingsstation består i dag alene af en 150 kV station. Derfor skal der etableres en helt ny 400 kV station. Da der ligger en beskyttet hede omkring den nuværende 150 kV højspændingsstation Stovstrup, laves den nye 400 kV højspændingsstation som en separat station syd for heden. Placeringen mod syd er valgt, fordi den nye station skal forbindes med 150 kV felterne i den vestlige del af den eksisterende 150 kV højspændingsstation. Den nye 400 kV højspændingsstation forbindes via 400/150 kV transformere med den eksisterende 150 kV station med tre nye 150 kV jordkabler, der kabellægges ved en styret underboring. Ligeledes forbindes den nye 400 kV højspændingsstation med en ny vejadgang til Østermarksvej, som løber øst for stationen. Areal- og rettighedserhvervelse hertil er gennemført ved ekspropriation i juni 2023.

Som følge af 400 kV projektet skal der etableres tre felter til tilkobling af den nye 400 kV højspændingsstation på den eksisterende 150 kV højspændingsstation Stovstrup. Dette kræver isoleret set ikke en udvidelse af 150 kV højspændingsstationen, men omkringliggende VE-anlæg er løbende blevet tilsluttet underliggende 60 kV elnet, hvorfor der endvidere er behov for at etablere en 150/60 kV transformer (KT33) på den eksisterende 150 kV Stovstrup højspændingsstation. Tilkobling af 400 kV komponenterne samt den nye 150/60 kV transformer medfører, at der skal ske forlængelse af den eksisterende samleskinne og etablering af et nyt tværkoblingsfelt på samleskinnen. Dette kan ikke ske inden for det eksisterende stationshegn, hvorfor der skal ske udvidelse på ca. 0,3 ha mod vest.

1.2 Lodsejere

I juni 2023 blev der eksproprieret areal til etablering af 400 kV højspændingsstation Stovstrup. Lodsejeren ejer også hedearealet, hvor der skal ske udvidelse af den eksisterende 150 kV højspændingsstation Stovstrup. Efter ekspropriation til 400 kV højspændingsstationen har Energinet og lodsejer søgt at indgå en aftale om arealerhvervelse af et mindre hedeareal til brug for udvidelsen, men det har mod forventning ikke være muligt at indgå en aftale med lodsejer herom.

Arealet, hvorpå den eksisterende 150 kV højspændingsstation er placeret, er ejet af netselskabet N1 A/S. Energinet driver og ejer 150 kV anlæggene og N1 A/S ejer og driver 60 kV anlæggene på ejendommen. Som led i projektet forventes det, at en del af det eksisterende højspændingsstationsareal vil blive udmatrikuleret, således 150 kV og 60 kV anlæggene adskilles. Energinet vil fremover skulle eje arealerne, hvorpå selve 150 kV anlæggene er placeret. Energinet og N1 A/S håndterer dette ejerskifte ved aftale.

Tekniske bestemmelser

Hegning

150 kV højspændingsstationen afgrænses af et perimeterhegn med en højde på ca. 2,4 meter.

Adgangsforhold

Adgangsforholdene til 150 kV højspændingsstationen ændres ikke i drifts- eller anlægsfasen.

Overfladevand

Der vil være behov for en midlertidig grundvandssænkning i anlægsfasen, hvor der udledes til rørlagt grøft.

Håndtering af andre ledninger

Håndtering af andre ledninger sker efter nærmere aftale med eventuelt berørte ledningsejere.

Arealerhvervelse

Til brug for udvidelse af 150 kV højspændingsstation Stovstrup er der behov for at erhverve et areal på ca. 3.192 m².

Anvendelse af arbejdsarealer

Det forventes, at der i forbindelse med anlægsarbejderne skal anvendes et midlertidigt arbejds- og oplagsareal, hvilket forventes at kunne ske inden for det areal, der ønskes permanent eksproprieret til selve udvidelsen af 150 kV højspændingsstationen samt det eksisterende stationsareal. På det midlertidige arbejdsareal vil der skulle stå skurvogn, materialedepot, jorddepot samt parkering.

Anlægsperiode

Bygge- og anlægsarbejderne, herunder arkæologiske forundersøgelser, forventes igangsat i umiddelbart efter ekspropriationsforretningen i marts 2024.

Støj i driftsfase

Højspændingsstationens anlæg er i kontinuerlig drift hele døgnet alle dage i løbet af året. Højspændingsstationen er beliggende i det åbne land, og den laveste støjgrænse er (natværdien) 40 dB ved beboelser vil blive overholdt.

*****

Projektets indflydelse på ejendommene langs anlægget blev herefter gennemgået for kommissionen og de fremmødte lodsejere, som havde mulighed for at udtale sig.

Kommissionen besigtigede herefter forholdene i fornødent omfang.

De væsentligste bemærkninger var følgende:

Nogle af de fremmødte lodsejere påpegede alternative placeringer af de planlagte anlæg, hvorefter anlægsmyndigheden redegjorde for de valgte placeringer. Herved gennemgik anlægsmyndigheden de tekniske og miljømæssige overvejelser bag placeringerne, herunder hensyn til påvirkning af naboejendomme, § 3-områder, landskabelige forhold og teknisk nødvendige forudsætninger.

En enkelt lodsejer ønskede yderligere oplysninger omkring de støjmæssige forhold ved anlægget, hvilket anlægsmyndigheden redegjorde nærmere for.

Ekspropriationskommissionens beslutning

Efter indgående drøftelse af de fremkomne bemærkninger sammenholdt med det fremlagte projekt, besluttede kommissionen at godkende projektet.

Kommissionen har i den forbindelse lagt vægt på, at alternative placeringer – end de af anlægsmyndigheden foreslåede – efter kommissionens opfattelse vil udgøre et uforholdsmæssigt indgreb for anlægsmyndigheden, samt at disse blot vil medføre tilsvarende gener for de derved berørte naboejendomme.

Kommissionen fastsatte herefter følgende:

Særlige bestemmelser

Lb.nr.	Særlige bestemmelser
5	<p data-bbox="316 360 715 394"><u>PERMANENTE INDGREB</u></p> <p data-bbox="316 416 1406 506">Matr.nr. 6a Omme By, V. Nykirke pålægges servitut om 400 kV kabelanlæg, jf. anmærkning C.</p> <p data-bbox="316 580 943 669">Samlet længde kabeltracé (4 kabelsystemer) i alt ca.590 m</p> <p data-bbox="316 743 501 833">Servitutareal ca. 5.590 m²</p> <p data-bbox="316 907 1031 1055">På ejendommen etableres kabelovergang Areal, der eksproprieres til 400 kV kabelovergang Ca. 11.280 m²</p> <p data-bbox="316 1128 1251 1164">Ejendommen pålægges servitut om færdselsret, jf. anmærkning E.</p> <p data-bbox="316 1182 826 1218">Servitutareal Ca. 860 m²</p> <p data-bbox="316 1236 826 1272">Heraf privat fællesvej Ca. 860 m²</p> <p data-bbox="316 1346 730 1382"><u>MIDLERTIDIGE INDGREB</u></p> <p data-bbox="316 1404 1426 1494">Ejendommen pålægges bestemmelse om midlertidigt arbejdsareal, jf. anmærkning B.</p> <p data-bbox="316 1568 738 1657">Midlertidigt arbejdsareal i alt ca. 21.535 m²</p> <p data-bbox="316 1731 628 1821">Heraf privat fællesvej ca. 860 m²</p> <p data-bbox="316 1895 1299 1984">Heraf midlertidigt arbejdsareal til anlægsarbejde og oplagsplads m.v. ca. 20.675 m²</p>

49	<p><u>PERMANENTE INDGREB</u></p> <p>Matr.nr. 1e Gunderup By, Årre pålægges servitut om 400 kV luftledning, jf. anmærkning D.</p> <p>Samlet længde luftledningstracé ca. 70 m</p> <p>Servitutareal ca. 3.730 m²</p> <p>På ejendommen opstilles luftledningsmast Placering af gennemløbsknækmast (T-GKM-27-20) 1 stk.</p> <p><u>MIDLERTIDIGE INDGREB</u></p> <p>Ejendommen pålægges bestemmelse om midlertidigt arbejdsareal, jf. anmærkning B. Midlertidigt arbejdsareal ca. 5.225 m²</p> <p><u>BEMÆRKNINGER</u></p> <p>Det bemærkes, at ejendommen er beliggende inden for 80 meter af 400 kV luftledningsanlægget, hvorfor ejerne er blevet tilbudt overtagelse af ejendommen efter principperne i Landsaftale for el- og fiberanlæg på landbrugsjord 2023. Dette er imidlertid et <u>tilbud</u> til lodsejerne, og det er frivilligt, om lodsejerne vil tage imod tilbuddet eller ej.</p>
230	<p><u>PERMANENTE INDGREB</u></p> <p>Areal, der eksproprieres til 150 kV højspændingsstation ca. 3.192 m²</p> <p><u>MIDLERTIDIGE INDGREB</u></p> <p>Ejendommen pålægges ikke bestemmelse om midlertidigt arbejdsareal.</p>

.....

Hermed afsluttedes forretningen.

Mette Plejdrup Nielsen

Ole Riber Kjær

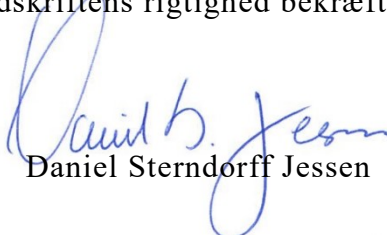
Uffe Henneberg

Eva Pinnerup

Anja Karlsson

/Daniel Sterndorff Jessen

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Daniel Sterndorff Jessen